

въждѣлениата на живота поблѣдняватъ и ставатъ призрачни и смѣшни прѣдъ хоризонтътъ на вѣчността...

— Нѣ, тая Лалка умрѣ, сега е мощи, утрѣ е прахъ. Каква бѣше побѣдѣла, та страши... Умрѣ, умрѣ!.. И Рада ѝ нѣмаше тамъ!.. Ну, що, Рада!.. Странно нѣщо, какъ ме е заслѣпила тая мома... Който ме види, би казалъ, че сѣмъ лудъ... Та отъ дѣ знаѣ, че не сѣмъ лудъ?... И защо? За неїж. Та що е тя и защо моитѣ безконечни мѫчения, моитѣ дѣлги безсъници?... Да, и защо всичко това? За една жена, за една друга Лалка, която утрѣ ще умре сѫщо, и ще стане мощи и прахъ. Любопитно е, дали ѝ бихъ обичалъ, ако ѝ витѣхъ такава въ едно носило, че ѝ закарватъ въ гроба, да хранятъ червите съ неїж... Каква глупость, мерзостъ... Да? И наистина, що е тая Рада, това пѣщо, това нищо, нищо, което пълни пѣлото ми сѫщество и пѣлатата вселениа, и рая и ада?... Какво е тя?... Единъ скелетъ облѣченъ съ мръсно сурово мясо... Едно безконечно кушище отъ кокали, мръвки, кръвь, жили, влакна, нерви, сѫдове, жлези, ткани, хрущели, смрадъ, които се наричатъ Рада, и утрѣ ще се сплужятъ и прѣобърнатъ на гной и прахъ... Тѣу! И всичко това азъ обичамъ! и се губїж за него! Моятъ всемощенъ духъ, моятъ божественъ разумъ моята безконечна мисъль сѫ се прикачили на това тлѣнило глупаво парче, провѣсили сѫ се на тая паяжина!... Страшно, безумно... И какъ тъй побѣдано се неотрѣзвихъ, не си казахъ: бѣ Кандовъ, твоето призвание е друго и побѣдико, отколкото да шъшканъ подирѣ една глупа рокля... Такива широки простори се разкриватъ прѣдъ мене; два свѣта чудни, велики ми растварятъ обятия: науката, отечеството... И колко животъ тамъ, и подвиги, слава, и борба, и чудеса!... и азъ ги не видѣхъ, и видѣхъ това жалко сѫщество, което ако да не бѣхъ видѣлъ, нѣмаше никога да подозираамъ, че сѫществува на земята, както и то само не разбира защо сѫществува... Срамъ, срамъ, срамъ, трѣбваше да видѣхъ тая Лалка, за